De toepassing van de 'Short ' Term Life Review' bij palliatieve patiënten in Vlaanderen

Haio: DE SAER Elke , U.G.
Promotor: VERMANDERE Mieke , KUL
Praktijkopleider: DAMEN Jorn , DE MEESTER Johan , DE MULDER - ORTHO Kris , VANNOOTE Frederik

Context: In de palliatieve levensfase ligt de nadruk op een holistische kwalitatieve zorg. Daartoe behoort ook de integratie van de spirituele dimensie. De spiritualiteit van de patiënt kan nagegaan worden via screeningstools, of uitgebreidere intake en assessment technieken. Bij patiënten die kampen met psychosociale en existentiële kwesties op het levenseinde kunnen spirituele interventies zoals life review uitgevoerd worden. Een gerandomiseerde gecontroleerde studie van Ando et al. toont aan dat de 'Short-Term Life Review' bij patiënten in een terminaal kankerstadium op de palliatieve eenheid in Japan, een reductie geeft van angst en depressie, met verbetering van psychosociale distress en het spiritueel welzijn.

Onderzoeksvraag: De opzet van deze Masterproef was tweeledig. Ten eerste peilde men naar de haalbaarheid van de toepassing van de Short-Term Life Review bij palliatieve patiënten in Vlaanderen. In het tweede deel van de studie werd nagegaan welke thema's naar boven kwamen wanneer patiënten terugblikten op hun leven via de Short-Term Life Review.

Methode: Er werd gepoogd om bij tien palliatieve patiënten via de palliatieve eenheid UZ Leuven, het palliatief dagcentrum 'Heidehuis' te Brugge, en het 'Netwerk Palliatieve Zorg De Mantel' de Short-Term Life Review toe te passen. De interventie omvatte twee semigestructureerde interviews over een maximaal interval van één week. Via een aantal gestandaardiseerde vragen werd in het eerste gesprek een terugblik op het leven van de patiënt geworpen. Nadien werd een simpel album gecreëerd waarin de voornaamste elementen van het eerste gesprek werden samengevat, aangevuld met beeldmateriaal. In het tweede interview werd het album besproken, waarin belangrijke gebeurtenissen in het leven werden geëvalueerd en indien nodig dieper geanalyseerd. Kwalitatieve data ' analyse gebeurde aan de hand van de 'Qualitative Analysis Guide Leuven' (QUAGOL).

Resultaten: Negen palliatieve patiënten (vijf via de palliatieve eenheid, één uit de palliatieve thuiszorg en drie via het palliatief dagcentrum) namen deel aan de Short-Term Life Review interventie. De techniek is toepasbaar via de gestandaardiseerde vragen en het visueel album, die als gids fungeerden. Niettemin moet men rekening houden met de fysieke en mentale capaciteiten van de patiënt. Verder is het een arbeidsintensieve techniek voor de onderzoeker, die tevens over adequate communicatieve vaardigheden en training in de techniek moet beschikken. In de kwalitatieve analyse van de Short-Term Life Review kwamen thema's zoals het huwelijk, kinderen, de rol als familiepersoon en werkmens, gelukkig leven, het ziekteproces met twijfel naar de toekomst, de aftakeling en het stervensproces ter sprake.

Conclusie: De Short-Term Life Review is een haalbare interventie bij palliatieve patiënten in Vlaanderen. Men moet rekening houden met patiënt evenals onderzoeker gerelateerde factoren. Er bestaat nog onduidelijkheid wie dergelijke interventie kan uitvoeren. Psychologen, aalmoezeniers of spiritueel zorgverleners lijken hiervoor aangewezen. Ook de huisarts zou naast spirituele screening en intake bij ambulante palliatieve patiënten, de ShortTerm Life Review kunnen uitvoeren rekening houdend met de drempels die huisartsen ervaren in de spirituele begeleiding op het levenseinde. Er is nood aan educatie en training van zorgverleners in de spirituele dimensie tijdens de palliatieve

levensfase, met aandacht voor de eigen spiritualiteit. In de toepassing van de Short-Term Life Review werden diverse levensthema's aangehaald door de patiënten, overeenstemmend met de huidige literatuur.